

Věc C-650/22

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

17. října 2022

Předkládající soud:

Cour d'appel de Mons (Belgie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

19. září 2022

Odvolatelka:

Fédération internationale de football association (FIFA)

Odpůrce:

BZ

Za účasti:

Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA)

SA Sporting du pays de Charleroi

Předmět původního řízení

Strany v původním řízení jsou ve sporu, pokud jde o otázku, zda Fédération internationale de football association (dále jen „FIFA“) a Union royale belge des sociétés de football association (dále jen „URBSFA“), členská asociace FIFA odpovědná za organizaci a dohled nad fotbalem a všemi jeho variantami pro Belgii, musí odškodnit profesionálního hráče fotbalu, BZ, ve výši ušlého zisku (ztráta nabídek na angažmá ze strany klubů), který posledně jmenovanému domněle vznikl v důsledku uplatnění některých ustanovení règlement du statut et du transfert des joueurs FIFA (pravidla FIFA pro status a přestupy hráčů, dále jen „RSTJ“).

RSTJ stanoví zejména to, že hráč a jeho nový klub jsou solidárně zavázáni uhradit náhradu klubu, se kterým byla bez oprávněného důvodu rozvázána smlouva.

RSTJ mimoto stanoví, že nový klub nesmí zaregistrovat profesionálního hráče, který bez oprávněného důvodu rozvázal svou předchozí smlouvu, a předchozímu klubu umožňuje nevydat mezinárodní osvědčení o přestupu (ITC) požadované k zaregistrování hráče v případě smluvního sporu mezi tímto klubem a hráčem ohledně ukončení předchozí smlouvy.

BZ má za to, že výše uvedená ustanovení RSTJ jsou v rozporu s unijním právem.

SA Sporting du Pays de Charleroi, belgický fotbalový klub, který BZ nabídl angažmá, vystupuje dobrovolně jako vedlejší účastník na podporu žalobních důvodů a návrhových žádání FIFA a URBSFA. Domnívá se, že jeho nabídka angažmá pro BZ je výsledkem podvodných machinací ze strany BZ.

Předběžná otázka

Musí být články 45 a 101 Smlouvy o fungování Evropské unie vykládány v tom smyslu, že zakazují:

- zásadu solidarity hráče a klubu, který tomuto hráči nabízí angažmá, při náhradě újmy klubu, se kterým byla rozvázána smlouva bez oprávněného důvodu, jak je stanovena v článku 17.2 RSTJ FIFA, ve spojení se sportovními sankcemi zakotvenými v článku 17.4 týchž pravidel a finančními sankcemi zakotvenými v článku 17.1;
- možnost, aby federace, ke které náleží předchozí hráčův klub, nevydala mezinárodní osvědčení o přestupu nezbytné k tomu, aby hráč mohl uzavřít smlouvu s novým klubem, existuje-li mezi tímto předchozím klubem a hráčem spor (článek 9.1 RSTJ FIFA a článek 8.2.7 přílohy 3 uvedeného RSTJ)?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Článek 45 SFEU zní:

- „1. Je zajištěn volný pohyb pracovníků v Unii.
2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.
3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou zdraví zahrnuje právo:
 - a) ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa,
 - b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států,

- c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků,
 - d) zůstat na území členského státu po skončení zaměstnání za podmínek, které budou předmětem nařízení vydaných Komisí.
4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.“

Článek 101 SFEU zní:

„1. S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, zejména ty, které:

- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky;
 - b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice;
 - c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;
 - d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži;
 - e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.
2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné od počátku.
3. Odstavec 1 však může být prohlášen za neúčinný pro:
- dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,
 - rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků a
 - jednání ve vzájemné shodě nebo jejich kategorie,
- které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazují spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které

- a) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná;
- b) neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.“

Sporná ustanovení

Článek 9 odst. 1 RSTJ zní:

„Hráč zaregistrovaný u jedné asociace může být zaregistrován u nové asociace pouze, pokud tato asociace obdržela mezinárodní osvědčení o přestupu (ITC) vystavené předchozí asociací. ITC se vydává bezpodmínečně, bezplatně a bez časového omezení. Jakékoli rozporné ustanovení je od počátku neplatné. Asociace, která vydává ITC, je povinna předložit jednu jeho kopii FIFA. Správní postup při vydávání ITC je popsán v článku 8 přílohy 3 [...] těchto pravidel.“

Článek 8.2.7 přílohy 3 RSTJ zní:

„Předchozí asociace ITC nevydává, vyvstal-li mezi předchozím klubem a profesionálním hráčem na základě okolností uvedených v čl. 8.2 odstavci 4b této přílohy smluvní spor. [...]“

Článek 8.2 pododstavec 4 přílohy 3 RSTJ zní:

„Do sedmi dnů ode dne žádosti o ITC předchozí asociace [...]:

[...]

- b) žádost o ITC zamítne a uvede [...] důvod zamítnutí, kterým může být buď skutečnost, že platnost smlouvy mezi předchozím klubem a profesionálním hráčem nevypršela, nebo že nedošlo k vzájemné dohodě o předčasném rozvázání smlouvy.“

Článek 17 RSTJ zní:

„Následující ustanovení se použijí, je-li smlouva rozvázána bez oprávněného důvodu:

1. Strana, která neoprávněně ukončila smlouvu, je ve všech případech povinna nahradit újmu. S výhradou ustanovení článku 20 a přílohy 4 o tréninkových kompenzacích a, není-li ve smlouvě stanoveno jinak, se náhrada za neoprávněně ukončení smlouvy vypočítá s přihlédnutím k právu platnému v dotčené zemi, ke zvláštnostem sportu a k jakémukoli jinému objektivnímu kritériu. Mezi tato kritéria náleží zejména odměna a další výhody náležející hráči na základě stávající a/nebo nové smlouvy, doba do konce trvání stávající smlouvy až do maximální délky pěti let, náklady a

výdaje vzniklé nebo vynaložené předchozím klubem (umořené během smluvního období), dojde-li k rozvázání v ochranné době.

2. Právo na takovou náhradu nesmí být postoupeno třetí osobě. Je-li profesionální hráč povinen nahradit újmu, jsou profesionální hráč a jeho nový klub solidárně a společně odpovědní za její náhradu. Částka může být stanovena ve smlouvě nebo dohodnuta mezi stranami.

3. [...]

4. Vedle povinnosti nahradit újmu se všem klubům, které budou usvědčeny z neoprávněného ukončení smlouvy nebo z podněcování k neoprávněnému ukončení smlouvy během ochranné doby, uloží sportovní sankce. O klubu, který podepíše smlouvu s profesionálním hráčem, jenž bez oprávněného důvodu rozvázal svou předchozí smlouvu, se má za to, že, dokud se neprokáže opak, podněcoval tohoto profesionálního hráče k porušení smlouvy. Klubu bude uložen zákaz registrovat nové hráče na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni na dvě celá a po sobě jdoucí registrační období. Klub bude moci nové hráče na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni zaregistrovat teprve od dalšího registračního období následujícího poté, co byla dotčená sportovní sankce zcela vykonána. Zejména nebude možné využít výjimky ani předběžných opatření zakotvených v článku 6 a 1.1 těchto pravidel za účelem registrace hráčů před tímto obdobím.“

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 V době, kdy BZ vedl před komorou pro řešení sporů FIFA spor se svým předchozím klubem Lokomotiv Moskva ohledně skončení smlouvy, kterou mezi sebou uzavřeli s platností ode dne 20. srpna 2013, a zejména ohledně náhrady újmy za rozvázání smlouvy ve výši 20 milionů eur ze strany BZ, dal se BZ do hledání angažmá v novém klubu.
- 2 Toto hledání se však ukázalo jako obtížné, a to podle názoru BZ z důvodu, že se nad novým klubem vznášelo riziko, že bude solidárně povinen k náhradě újmy, kterou si nárokuje Lokomotiv Moskva.
- 3 BZ uvádí, že i přes zájem, který o něj projevilo několik klubů, se mu podařilo získat pouze jedinou nabídku, a to nabídku od Sporting du pays de Charleroi, který mu dne 19. února 2015 zaslal dopis s nabídkou angažmá obsahující dvě kumulativní odkládací podmínky:
 - být zaregistrován a řádně se kvalifikovat v rámci SA Sporting du Pays de Charleroi pro účast v jakékoli oficiální soutěži pořádané URBSFA, UEFA a FIFA v rámci jeho prvního družstva, a to nejpozději do dne 30. března 2015;
 - získat (v téže lhůtě) písemné a bezpodmínečné potvrzení, že SA Sporting du Pays de Charleroi nelze považovat za solidárního dlužníka (in solidum)

ve vztahu k jakékoli náhradě (zejména náhradě újmy za rozvázání smlouvy), kterým by byl BZ případně povinován Lokomotivu Moskva.

- 4 Dopisy ze dne 20. února a ze dne 5. března 2015 požádali zástupci BZ a Sporting Pays de Charleroi jak FIFA, tak URBSFA o potvrzení, že BZ může být zaregistrován a kvalifikovat se v souladu s předpisy pro hraní v rámci prvního družstva Sporting Pays de Charleroi a že články 17.2 a 17.4 RSTJ se na Sporting Pays de Charleroi nepoužijí.
- 5 Dopisem ze dne 23. února 2015 FIFA odpověděla, že pravomoc uplatnit ustanovení RSTJ má pouze příslušný rozhodovací orgán, a nikoli její správní orgán. URBSFA dne 6. března 2015 dala na srozuměnou, že v souladu s pravidly FIFA nemůže být BZ zaregistrován, dokud jeho předchozí klub nevydá mezinárodní osvědčení o přestupu (ITC).
- 6 Rozhodnutím ze dne 18. května 2015 komora pro řešení sporů FIFA částečně vyhověla návrhu Lokomotivu Moskva a stanovila výši náhrady splatné ze strany BZ na 10,5 milionu eur, přičemž nároky BZ byly zamítnuty. Komora pro řešení sporů rovněž rozhodla, že článek 17.2 RSTJ se na BZ do budoucna nebude vztahovat. Toto rozhodnutí bylo dne 27. května 2016 potvrzeno v odvolacím řízení Mezinárodní sportovní arbitráží (dále jen „CAS“).
- 7 Smlouvou ze dne 24. července 2015 získal BZ angažmá v klubu Olympique de Marseille.
- 8 Dne 9. prosince 2015 zažaloval BZ FIFA a URBSFA u tribunal de commerce de Hainaut, division Charleroi (obchodní soud v Henegavsku, pobočka Charleroi, Belgie), s cílem dosáhnout náhrady škody, a to ušlého zisku ve výši 6 milionů eur, který mu podle jeho tvrzení vznikl v důsledku porušení práva ze strany uvedených entit, a sice použití výše uvedených sporných ustanovení, která BZ považuje za protiprávní z hlediska unijního práva.
- 9 Rozsudkem ze dne 19. ledna 2017 uvedený soud určil, že žaloba BZ je v zásadě opodstatněná, a uložil FIFA a URBSFA, aby BZ uhradily prozatímní částku ve výši 60 001 eur.
- 10 FIFA proti tomuto rozsudku podala odvolání k předkládajícímu soudu. I URBSFA, která byla vyzvána, aby vstoupila do řízení, navrhla, aby byl uvedený rozsudek změněn.

Podstatné argumenty stran v původním řízení

- 11 Ve věci samé činí BZ FIFA a URBSFA odpovědnými za škodu podle článku 1382 Code civil belge (belgický občanský zákoník), na jehož základě platí, že „každý skutek osoby, kterým je jinému způsobena škoda, zavazuje toho, kdo škodu zavinil, k její náhradě“.

- 12 Tvrdí, že výše uvedená sporná ustanovení jsou protiprávní, jelikož jsou v rozporu s unijním právem, konkrétněji se zásadou volného pohybu pracovníků zakotvenou v článku 45 SFEU, a dále s článkem 101 SFEU, který zakazuje omezení hospodářské soutěže.
- 13 Tím, že FIFA a URBSFA přijaly a uplatnily uvedená ustanovení, se podle BZ dopustily pochybení, což mu způsobilo újmu spočívající v ušlém zisku, jelikož v sezóně 2014-2015 nemohl vykonávat své povolání fotbalisty, poněvadž tato ustanovení bránila tomu, aby získal angažmá v novém klubu.
- 14 Tuto překážku tvoří finanční a sportovní omezení (zásada solidarity, nevydání ITC), kterým se vystavuje nový klub, který uzavře smlouvu s hráčem, jehož smlouva s jeho předchozím klubem byla bez oprávněného důvodu skončena. BZ kritizuje i způsob výpočtu náhrady v rozsahu, v němž může zohlednit neumořenou část částek uhrazených předchozím klubem za nábor hráče. Podle jeho názoru zesiluje náhrada (u které by se spoludlužníkem stal klub, který má o dotčeného hráče zájem) neochotu jakéhokoli klubu angažovat hráče, který je povinen takovou újmu naradit, a brání tedy volnému pohybu pracovníků v rámci Unie.
- 15 Podle BZ musí tedy FIFA a URBSFA nahradit škodu plynoucí z protiprávnosti sporných pravidel RSTJ, která zabránila tomu, aby získal angažmá v novém klubu.
- 16 Na podporu protiprávnosti sporných ustanovení RSTJ odkazuje BZ na rozsudek ze dne 15. prosince 1995, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463) (dále jen „rozsudek *Bosman*“).
- 17 V tomto rozsudku Soudní dvůr zejména rozhodl, že článek 48 Smlouvy o EHS (nyní článek 45 SFEU) se použije na pravidla vydaná sportovními asociacemi, která určují podmínky výkonu zaměstnání profesionálními sportovci (rozsudek *Bosman*, bod 87). Zopakoval, že volný pohyb pracovníků je jednou ze základních zásad Unie (rozsudek *Bosman*, bod 93), a posoudil jako neslučitelná s článkem 48 Smlouvy o EHS (nyní článek 45 SFEU) pravidla vydaná sportovními asociacemi, podle nichž profesionální fotbalista, který je státním příslušníkem členského státu, může být po vypršení smlouvy se svým původním klubem zaměstnán klubem jiného členského státu pouze tehdy, pokud tento klub zaplatí původnímu klubu odstupné za přestup a tréninkovou kompenzaci [rozsudek *Bosman*, bod 1) výroku].
- 18 I když FIFA a RBFA použití článku 1382 belgického občanského zákoníku nezpochybňují, popírají, že by se dopustily pochybení, které by mohlo zakládat jejich odpovědnost.
- 19 FIFA totiž tvrdí, že sporná ustanovení RSTJ jsou s unijním právem slučitelná.
- 20 Podle jejího názoru musí být slučitelnost uvedených ustanovení se Smlouvou posouzena s přihlédnutím ke zvláštnostem sportu uznávaným Smlouvou o FEU a unijními orgány, mezi něž náleží zejména zachování smluvní stability a stability

týmů, jakož i integrita, řádnost a řádný průběh sportovních soutěží. Tyto zvláštnosti představují podle FIFA legitimní cíle, které mohou odůvodnit případné překážky volnému pohybu nebo omezení hospodářské soutěže.

- 21 FIFA dále tvrdí, že sporná ustanovení byla ostatně evropskými orgány uznána za slučitelná s unijním právem. Evropská komise tak v roce 2001 vyjádřila souhlas s RSTJ, jejichž následná znění zachovala podstatu a *ratio legis* zásad týkajících se přestupů tak, jak byly připuštěny Komisí. FIFA se dovolává zejména sdělení Komise ze dne 5. března 2001, které bere na vědomí závazek FIFA upravit RSTJ na základě různých zásad. Tvrdí rovněž, že v tiskové zprávě ze dne 5. června 2002 komisař Mario Monti prohlásil, že nová pravidla FIFA uvádějí do souladu základní právo hráčů na volný pohyb a stabilitu smluv s legitimním cílem integrity sportu a stability soutěží.
- 22 URBSFA kromě toho popírá svou odpovědnost, neboť původcem sporných ustanovení je FIFA, a nikoli ona.

Posouzení předkládajícího soudu

- 23 Podle předkládajícího soudu existují závažné, konkrétní a shodující se domněnky, že sporná ustanovení RSTJ mohla zabránit tomu, aby BZ získal po rozvázání smlouvy s Lokomotivem Moskva angažmá v novém klubu. To plyne zejména z dopisu s nabídkou angažmá podepsaného Sporting du Pays de Charleroi, který uzavření smlouvy podmiňuje neexistencí solidarity ve vztahu k náhradě újmy předchozímu klubu a vydáním ITC. BZ se mohl mimoto připojit ke klubu krátce po rozhodnutí CAS, že do budoucna nebude uplatňován článek 17.2 RSTJ.
- 24 Pokud jde o existenci pochybení, které je nutné k založení odpovědnosti vůči BZ, předkládající soud konstatuje, že posouzení tohoto pochybení předpokládá posouzení slučitelnosti sporných ustanovení RSTJ se Smlouvou o FEU, takže je třeba obrátit se v tomto ohledu na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.
- 25 Za současného stavu rozhodovací činnosti Soudního dvora má předkládající soud za to, že nemůže slučitelnost uvedených ustanovení s unijním právem posoudit, jelikož takové posouzení je choulostivé, a to zejména s ohledem na rovnováhu, kterou je třeba zachovat mezi cíli sledovanými sportovními asociacemi a právy zaručenými Smlouvou o FEU.
- 26 Mimoto otázku, která byla Soudnímu dvoru položena ve věci, v níž byl vydán rozsudek Bosman, není podle všeho možné připodobnit k nyní projednávanému sporu, který se týká náhrady klubu v důsledku rozvázání smlouvy bez oprávněného důvodu a solidární odpovědnosti nového klubu, pokud jde o uhrazení této náhrady. Věc Bosman se týkala odstupného za přestup a tréninkových kompenzací z důvodu vypršení platnosti smlouvy mezi klubem a dotyčným hráčem.

- 27 Pokud jde o popření odpovědnosti URBSFA z důvodu, že není původcem sporných ustanovení, má předkládající soud za to, že na URBSFA je, aby při dodržení právní úpravy FIFA registrovala hráče klubů náležejících k této asociaci. V nyní projednávané věci to tedy byla URBSFA, která nemohla vyhovět žádosti BZ o registraci a řádnou kvalifikaci pro hraní v rámci Sporting du Pays de Charleroi. Z tohoto titulu se předkládající soud domnívá, že by mohla být založena i odpovědnost URBSFA potud, pokud sporná ustanovení RSTJ porušují unijní právo.
- 28 Předkládající soud se v této fázi nedomnívá, že by bylo relevantní předložit Soudnímu dvoru další předběžné otázky navržené BZ, které budou podle názoru tohoto soudu významné pouze v případě kladné odpovědi na položenou otázku.

PRACOVNÍ DOKUMENT